

Εργατική Πρωτομαγιά

Η πρώτη Μαΐου είναι μέρα ορόσημο για τους αγώνες του εργάτη.

Οι αιματοβαμμένες εξεγέρσεις των εργατών του Σικάγο στις αρχές Μάη του 1886 έγιναν ύστερα από επιτυχημένες διεκδικήσεις των εργατών στον Καναδά το 1872.

Δύο χρόνια νωρίτερα, το 1884, πάρθηκε στο συνέδριο της Αμερικανικής Ομοσπονδίας Εργασίας η απόφαση να γίνουν την πρώτη Μαΐου του 1886 απεργιακές κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις στο Σικάγο, το μεγαλύτερο τότε βιομηχανικό κέντρο των ΗΠΑ. Αίτημα η μείωση των ωρών εργασίας και σύνθημα *«Οχτώ ώρες δουλειά, οχτώ ώρες ανάπαυση, οχτώ ώρες ύπνο»*.

Την 1η Μαΐου του 1886, 600.000 άνθρωποι συμμετείχαν στις απεργίες που γίνονταν σε όλη τη χώρα, και πάνω από 80.000 στο Σικάγο. Αυτό το Σάββατο του 1886, μια εργάσιμη μέρα, οι εργάτες ξεκίνησαν με τις γυναίκες και τα παιδιά τους για να διαδηλώσουν ειρηνικά στο χώρο της συγκέντρωσης, στην πλατεία Haymarket.

Στη γύρω περιοχή είχαν παραταχθεί αστυνομικές δυνάμεις αποτελούμενες από 1350 άτομα, οπλισμένα με οπλοπολυβόλα και περίστροφα.

Κι ενώ το πλήθος παρακολουθούσε τις ομιλίες, ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης διατάσσει να διαλυθεί η συγκέντρωση. Μια χειροβομβίδα εκτοξεύτηκε από την πλευρά των διαδηλωτών εναντίον των ένστολων και επί τοπου σκοτώθηκαν 7 αστυνομικοί.

Στη συνέχεια, οι αστυνομικοί άρχισαν να πυροβολούν αδιακρίτως.

Είναι ακόμα άγνωστος ο αριθμός των θυμάτων αφού πολλοί τραυματισμένοι κατέληξαν τις επόμενες ημέρες. Επίσημα οκτώ νεκροί αστυνομικοί και τέσσερις διαδηλωτές έχουν επαληθευτεί.

Το γνωστό σκίτσο ενός αναρχικού που πετάει μία βόμβα εμφανίστηκε κατόπιν αυτού του συμβάντος.

Οκτώ συλληφθέντες διαδηλωτές δικάστηκαν, τέσσερις εξ αυτών καταδικάστηκαν σε θάνατο και άλλος ένας αφαιρέσε μόνος του τη ζωή του στη φυλακή. Η διεθνής προβολή αυτής της δίκης δημιούργησε τα θεμέλια της Εργατικής Πρωτομαγιάς ως Εργατικής Γιορτής.

Εργατική Πρωτομαγιά στην Ελλάδα

Τα πρώτα εργατικά κινήματα στον ελλαδικό χώρο δημιουργήθηκαν ταυτόχρονα με την ανάπτυξη της καπνοκαλλιέργειας το 19ο αιώνα. Η πρώτη απεργία στον, τότε υπό οθωμανική διοίκηση, ελλαδικό χώρο ξέσπασε την Πρωτομαγιά του 1888 στην πόλη της Δράμας. Οι καπνεργάτες είχαν ως κύριο αίτημα τις δέκα ώρες εργασίας, καθώς εκείνη την εποχή οι εργάτες απασχολούνταν από δώδεκα έως και δεκατρείς ώρες ημερησίως.

Το 1892 έγινε η πρώτη πρωτομαγιάτικη συγκέντρωση στο νεοελληνικό κράτος, από το Σοσιαλιστικό Σύλλογο του Καλλέργη. Το 1893, 2.000 εργάτες διαδήλωσαν ζητώντας οκτάωρο, Κυριακή αργία και κρατική περίθαλψη στα θύματα εργατικών ατυχημάτων. Το 1894 γίνεται μια μεγάλη συγκέντρωση, με τα ίδια αιτήματα, που λήγει με 10 συλλήψεις. Τον Αύγουστο ακολουθεί η σύλληψη του σοσιαλιστή Σταύρου Καλλέργη.

9 Μαΐου 1936: Η μητέρα του Τάσου Τούση θρηνεί το γιο της, τον πρώτο νεκρό της αιματηρής καταστολής της διαδήλωσης των καπνεργατών της Θεσσαλονίκης.

Το 1936 κορυφώνονται οι διαδηλώσεις από τους καπνεργάτες της Θεσσαλονίκης. Τα γεγονότα ξεκίνησαν γύρω στο Φεβρουάριο, με κατάληψη ενός εργοστασίου ύστερα από την απόρριψη των αιτημάτων των εργατών. Αυτή γνώρισε τη συμπαραστάση καπνεργατών από άλλα εργοστάσια. Εναντίον τους χρησιμοποιήθηκε τόσο η αστυνομία όσο και ο στρατός. Δεν υπήρχε κεντρική συγκέντρωση, αλλά μικρές με ομιλητές σε διάφορα μέρη της πόλης.

Οι εργατικές κινητοποιήσεις στην πόλη κορυφώθηκαν το Μάιο του 1936, με τη μεγάλη απεργία και διαδήλωση των καπνεργατών που πνίγηκε στο αίμα. Υπήρξαν συνολικά δώδεκα νεκροί, ανάμεσα στους οποίους και ο 25χρονος αυτοκινητιστής, Τάσος Τούσης, στη

διασταύρωση Εγνατίας και Βενιζέλου. Η φωτογραφία που απαθανάτισε τη μητέρα του να τον θρηνεί μόνη στο μέσον του δρόμου δημοσιεύθηκε στον Τύπο και αποτέλεσε την έμπνευση του Γιάννη Ρίτσου για τη συγγραφή της ποιητικής συλλογής του «Ο Επιτάφιος».

Καθιέρωση Εργατικής Πρωτομαγιάς στην Ελλάδα

Η Εργατική Πρωτομαγιά ως Εθνική Εργατική Εορτή καθιερώθηκε στην Ελλάδα από τον Ιωάννη Μεταξά, στις 7 Απριλίου 1937, με το **ΦΕΚ Α 135 - 09.04.1937** τεύχος Α'. Επίσης επί των ημερών του καθιερώθηκε το δωρο ημερησίως, η πληρωμή των υπερωριών, η άδεια μετ' αποδοχών και η υποχρεωτική αργία της Κυριακής. Απαγορεύθηκε αυστηρώς η παιδική εργασία. Καθορίστηκαν κατώτατα όρια μισθών και ημερομισθίων και υπογράφηκαν οι πρώτες συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Ιδρύθηκε το ΙΚΑ, η Εργατική Εστία και οι πρώτοι κρατικοί παιδικοί σταθμοί.

«Επιτάφιος» του Γιάννη Ρίτσου (απόσπασμα)

Ο **Θάνατος**: Το πρώτο μέρος ξεκινάει με τη μάνα, που διαπιστώνει πως ο γιος της είναι νεκρός:

«Γιέ μου, σπλάχνο τῶν σπλάχνων μου, καρδούλα τῆς καρδιάς μου, πουλάκι τῆς φτωχιάς αὐλῆς, ἀνθὲ τῆς ἔρημιᾶς μου, πῶς κλείσαν τὰ ματάκια σου καὶ δὲ θωρεῖς ποῦ κλαίω καὶ δὲ σαλεύεις, δὲ γρικᾶς τὰ ποῦ πικρὰ σοῦ λέω;»

Ο **Θρήνος**: Αρχίζει ο θρήνος της μάνας, ένα από τα κυριότερα σημεία του έργου:

«Μέρα Μαγιού μου μίσεψες
Μέρα Μαγιού σε χάνω
Άνοιξη γιε που αγάπαγες
Κι ανέβαινες απάνω

Στο λιακωτό και κοιτάζες
Και δίχως να χορταίνεις
Άρμεγες με τα μάτια σου
Το φως της οικουμένης

Και μου ιστορούσες με φωνή
Γλυκιά ζεστή κι αντρίκεια
Τόσα όσα μήτε του γιαλού
Δεν φτάνουν τα χαλίκια

Και μου 'λεγες πως όλ' αυτά
Τα ωραία θα 'ν' δικά μας
Και τώρα εσβήστης κι έσβησε
Το φέγγος κι η φωτιά μας.»

Πηγή: wikipedia

